

slovenske kulturne akcije

L. IX. 15. VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 15. 8. 1962

O „TAPRAVI, RESNICNI“ IN PA O „MODERNI“ UMETNOSTI

„Ne govori: 'Kako to, da so prejšnji časi bili boljši od teh?', ker tega ne vprašuješ iz modrosti“ (Pridigar).

V naši nemodrosti pa le tožimo o nekdanjih časih, ko ni bilo samo več morale kot danes, ampak ko so tudi književnost, likovna umetnost in glasba bile „res umetnost“. Pozabljamo, da se je v resnici človek v vsaki dobi moral boriti za ohranitev duhovnih vrednot in da se je morala vsaka „sodobna umetnost“ prebiti preko ščitov ustaljenega okusa, če je hotela na nove okope.

„Moderni slikarji, pesniki, skladatelji se norčujejo iz ljudi!“ — medtem ko je nekoč bilo drugače, res umetniško lepo. Bach, to je bil komponist, ne pa danes kak nevrotičen Stravinski! Van Gogh je bil slikar, ne pa ta packač Picasso! Prešeren je bil pesnik, ne pa danes kak zmešan... itd itd. In ko to govorimo, kar vidimo, kako je publika vedno nosila Bacha in van Gogha in Prešerna na ramenih...

Pa bi bilo samo treba odpreti preprosto knjigo in bi zvedeli, da je Bach skoraj prišel ob vsakdanji kruh, ko je prvič zaigral — n. pr. — svojo nesramno moderno *Toccato in fuga v d-molu* (danes nam pomeni vzor lepe, ustaljene, resnične umetnine), da je van Gogh ob norčevanju sodobnikov doživel duševni zlom, da je naš Prešeren izmed že takó in takó maloštevilnih bralcev v glavnem dobival le brce. (Večina ga sploh ni brala, saj je imela svojega „res ta pravega pesnika Koseskega“...)

Ali ne gledamo na moderno umetnost tako zviška predvsem zato, ker ne poznamo resnične preteklosti in pa ker smo komodni (za odklonitev novega je treba dosti manj časa in truda kakor pa za poskus razumevanja) in šele potem morda zato, ker nam pojmi o različnih osnovah in funkcijah raznih umetnosti niso dovolj jasni?

„Moj mali v zibki zna tudi tako cviliti!“ — „Prmej, da moj ta mali bolje riše!“ — „Tako pesem brez repa in glave še jaz napišem!“

(Nadaljevanje na zadnji strani.)

ŽREBANJE SREČK IV. UMETNOSTNE LOTERIJE SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE

v Slomškovem domu, Castelli 28, Ramos Mejía,
na državni praznik, 17. VIII. 1962 (petek) ob 19. uri.

Spored:

I. del:

- Deset minut veselih anekdot o slovenskih umetnikih.
Pripoveduje Marijan Marolt.
- Pogovor o moderni umetnosti.

Pogovarjata se UMETNIK - Milan Volovšek
in ADVOCATUS DIABOLI - Zorko Simčič.

II. del:

Žrebanje srečk in izročanje umetnin
srečnim novim lastnikom.

VABLJENI VSI PRIJATELJI S. K. A.

„Predno se poslovim, bi rad še opozoril na problem, ki nastaja ob delih abstraktnih in konkretnih umetnikov v zvezi s tra-
gičnimi znaki našega časa. Prepričali se boste, da te-
snoba, ki jo opisuje Kaf-
ka in ki je predmet eks-
stencialistov, ne nastaja
samo zaradi gospodarskega,
političnega, socialnega in
duhovnega kaosa, v katerem
je danes človek, ampak za-
radi različnih načinov, kako
spričo tega kaosa človek
občuti življenje in pojmuje
svet. Tudi ti načini so morda
neurejeni, niso pa ne-
gativni. Na dnu vsake te-
snobe vendar brli še lučka
upanja, ki vodi proti no-
vim uresničitvam tega, kar
spoznamo za absolutno in
nam pomaga k ustvarjanju.
To upanje mi daje optimi-
zem v tem oblačnem pol-
dnevu stoletja; in ker sem
optimist, razumem tudi op-
timizem tistih, ki ustvarja-
jo abstraktne in konkretne
forme. Biti moraš mlad, mo-
čan in zvest človeškosti, če
nočeš pasti v obup in če
jih hočeš razumeti. Oni
namreč nimajo namena pri-
kazovati zunanjo stvarnost,
ampak graditi simbole glob-
lje stvarnosti.“

„Zato trdim, da je vse,
kar je človeško, tudi stvar-
no, in se z isto pravico kot
tisti, ki verujejo samo v
izkustvo in iz njega izva-
jajo svoje predstave, smejo
imenovati realiste, tudi ti-
sti, ki temeljijo na idejah
in metafizičnih iskanjih.“

Jorge Romero Brest,
¿Qué es
el arte abstracto?

Zadnje izdanje SKA:

Stanko Majcen

POVESTICE
(Zbirka črtic)

V tisku:

MEDDOBJE, I

V pripravi:

Marko Kremžar

SIVI DNEVI

(Črtice iz časa revolucije)

TARIFA REDUCIDA
Concesión 6228
Registro Nacional
de la Propiedad Intelectual
N° 624.770

naši večeri

PREDAVANJE PROF. DR. A. ČUKA

V soboto, 4. t. m. je predaval pod okriljem Filozofskega odseka Slov. kult. akcije dr. Alfonz Čuk o „Vlogi in pomenu psihologije v severnoameriškem življenju“. Predavatelj je najprej opredelil izkustveno ali empirično psihologijo in opisal njene znanstvene metode. Nato je pokazal, na katerih področjih se uporabljajo znanstveni izsledki izkustvene psihologije. Iz svoje lastne psihološke prakse je navedel nekaj primerov psihološkega dela. Zaključil je predavanje z omembo nekaterih sestavin severnoameriškega značaja, s katerimi je pojasnil, zakaj Severni Amerikanci kljub tolikemu študiju psihologije, tolikokrat ne uspejo v svojih domačih in zunanjih podvigih.

Predavanje je zaključil razgovor, ki je pojasnil še razna vprašanja. Mnogoštevilno občinstvo je predavatelja nagradilo s ploskanjem. Dr. Vinko Brumen, ki je večer vodil, pa je ob zahvali izrazil željo in upanje, da bo SKA mogla čim prej zopet videti dr. Čuka na svojem predavateljskem odru.

— Koncert kvarteta Finkovih bo v soboto, 8. septembra ob 19 uri v dvorani tukajšnjega Znanstvenega društva (Sociedad Científica Argentina), Avda. Sta. Fe 1145.

O sporedu in oznaki izvajanih del kot tudi o vseh podrobnostih bomo poročali v prihodnjih številki.

kronika

— Za „Sklad Glasa“ so darovali: Č. g. dr. Mirko Gogala, Campo de Mayo, \$ 200; g. Jager Franc, Lanus, \$ 100.—

DAR POLJSKEGA SLIKARJA IV. UMETN. LOTERIJI SKA

Poljski slikar Ludvik Wiechecki, ki živi poročen s Slovenko v Banfieldu, je poslal SKA svoj originalni akvarel Poljski motiv kot prispevek Poljaka, prijatelja Slovencev, k IV. Umetnostni loteriji. Poleg tega nam je poslal pismo, kjer med drugim pravi: „S tem bi se želel oddolžiti za pošiljanje Glasa, s katerega pomočjo sem se naučil brati slovensko. V tem dobro urejevanem listu dobivam zelo zanimive kulturne novice z vsega sveta, v njem se informiram o razvoju in izdanih Slovencev, pa tudi čestokrat novice iz moje domovine, ki jih ne dobim v nobenem drugem poljskem časopisu. Želim Vam še mnogo uspehov v Vašem delu in še tesnejših slovensko-poljskih kulturnih stikov.“ — Poljskemu umetniku se zahvaljujemo za njegov dar in ga z veseljem uvrščamo v vrsto dobitkov naše umetnostne loterije kot lep dokaz prav tega poljsko-slovenskega kulturnega zblivanja in spoznavanja. Iskrena hvala!

obrazi in obzorja

KRITIČNA LITERARNA TRENJA V SLOVENIJI

Mlada pota, literarno-esejistična revija najmlajših, se je v desetem letu izhajanja (1961-62) „osamosvojila“: otesla se je mentorstva Ivana Potrča, Mitje Mejaka in drugih ter se oprla na lasten redakcijski odbor. V letošnjih devetih številkah je resda izšlo nekaj tehtnejših in treznejših člankov kot prejšnja leta (to je očitno zlasti na filozofskem področju, čeprav je koncept glavnega miselnega predstavnika te revije, Božidarja Debenjaka, izrazito dogmatičen), vendar nas je skoraj presenetila poplava prostaško materialistične, brezperspektivne, seksualistične literature, ki spominja kar na pisanje nekaterih nekdanjih nemških socialističnih pisateljev. Seveda je taka idejna usmerjenost mladih odličan dokaz za zgrešeno vodstvo mentorjev v prejšnjih letih, po drugi strani pa je tudi najbolj izrazit profil duhovne slike sodobne slovenske ali jugoslovanske mladine.

Med izredno grobimi, kar odvrtnimi deli v zadnjih številkah Mladih potov bi omenil zlasti pisanje Andreja Kalana („Pristno in nepogrešljivo“), v katerem so se nagrmadili tudi taki stavki: „Odrpalo se je žrelo dolgočasne, skrajno brezperspektivne praznote samotnega večera“ (305) ... „In kadarkoli se razbesni žival v nas — to pa je večkrat na teden — morajo biti (ženske) pri rokah, da se ukrotimo. To je njihovo poslanstvo in njihov kriminal“ (312) ... Posebno značilen je odstavek, v katerem stoji: „Kakšna imenitna civilizacija, pomislim... Priklili smo veselo iz zemlje: zdravi, sveži, zeleni. Čim večji pa bomo postajali, bolj rumeni bomo, manjši, drobnejši; dokler se ne bomo posušili in nas ne bo vrtnarjeva roka vrgla na kompost, ali pa nas bo takšna ali drugačna — recimo večna — čeljust zgrizla in požrla“ (308). In: „...saj je tako in tako vse brez vsakega smisla“ (306); „...saj je življenje tako in tako en sam semenj“ (307); „...zapremo preteklosti vrata in ostane samo še sedanost. Kaj, hudiča, naj počnemo s preteklostjo!“ (317), in tako naprej. Tudi v sestavkih Vladimirja Kavčiča („V jezeru se zrcali voda“) in Marjana Kolarja („Grén“), bi našli marsikaj, kar samo potrjuje dejstva, ki smo jih pravkar navedli.

To pisanje spominja že kar na ruskega dekadenta Arcibašeka, na razkroj duha, pa tudi na prozo nekaterih piscev v Naši sodobnosti ali v samostojnih knjigah! Ni ga mogoče zagovarjati, češ da je kritika družbe: pisanje nima več tega namena, saj pisci niso več zmožni kritično presojeti dejstev in stvari. Zato so se oglasili celo marksisti kot „moralni varuhi“. V 9. št. Mladih potov je Željko Kumar objavil nekaj misli o literaturi mladih. Kumar trdi, da bi „revija morala biti predstavnik mladih, naprednih moči... dosledni borec za oblikovanje novega lika socialističnega človeka“. Iz del pa da „veje ravno nasprotno: strah, pesimizem, dolgočasje in brezidejnost“. Spotika se zlasti ob spis omenjenega Kalana in ob dramatik Tanje Drmčeve, ki je bila objavljena že v lanskem letniku (št. 4 in 5). A. Kalanu očita med drugim tudi rasistično delitev ljudi na alpske severnjake (imenitne delavce in slabe oplojevalce!) in južnjake, ki naj bi bili ravno nasprotno.

Revija sama skuša stališča svojih sodelavcev zagovarjati, vendar dela to le polovičarsko in šarlatansko, da bi se tako rešila vsakršnih nepotrebnih težav, odgovornosti in sitnosti. Po drugi strani pa napada kot stari dogmatiki stališča „kritične generacije“ okoli Perspektiv, ko objavlja zbadljivke, glose in podobno o teh problemih. Tega pa ne dela več v smislu strogega dogmatizma ali hlapčevstva liberalizma, temveč v smislu vulgarne anarhične dekadencnosti. K sreči je vendarle tudi del najmlajših zastopan v Perspektivah, ki so zagotovo na tem področju največja sedanja slovenska vrednota in bodočnost v domovini.

V letošnjih številkah Mladih potov pa je objavljena tudi popolnoma agitatorska, nehumanistična, mogli bi reči celo „krvooločna“ proza Nade Kraigher („Moja ilegala“, „Partizansčina“, „Bari“). V tem antihumanizmu kar mrgoli likvidatorjev, agentov in vohunov, resnica pa je popačena do skrajnih meja: možnega prikazana je kot še skoraj nikoli doslej, namreč popolnoma črno, neumetniško in tendenčno, v popolnem nespoštovanju do človeka, če le-ta ne zastopa smeri, ki jo neka stranka ima za življenjsko nujnost.

Pesniki v tej reviji še vedno zastopajo neproblematično, polabstraktno smer (Cundrič, Juvan, Korar, Košuta, Kramberger, Palir, Šómen). Še največ obeta Niko Grafenauer, čeprav je močno nesamostojen in pod nemškimi vplivom (Hölderlin). Dejstvo je, da je revija, če jo soočimo z reprezentančno Našo sodobnostjo in mariborskimi Novimi obzorji, nekaj eksponent obeh v mlademu svetu. Kljub temu vsaj delno drži, da se v obeh glavnih revijah vseeno pojavljajo kdajpakdaj bolj literarno-demokratski sestavki, ki imajo velikokrat tudi umetniško višino (n. pr. v Naši sodobnosti zadnje novele Danila Lokarja).

Revija revolucionarne „kritične generacije“ (30-40 let), Perspektive, se bori z velikimi težavami. Pred kratkim je izšla komaj petnajsta, t. j. januarja številka te mesečne revije. V njej eksistencialistični revizionisti marksizma nadalje razvijajo svoje teze o aktivnem humanizmu „odločnosti“, ki je edini zmogel, da „samouresničuje“ človeka. Ko je ta generacija izvedla delno kritiko slovenske povojne proze, poezije, dramatike in gledališča, se je v 15. št. na kratko lotila tudi filozofskih institucij in med drugim izzvala žolčen napad Borisa Majerja v 10. št. letošnjih Naših razgledov (24. maja 1962). T. K. (Taras Kermauner) namreč v članku „Formalne in stvarne funkcije slovenskih filozofskih institucij“ ostro kritizira *cehovske* nedemokratske razmere današnje slovenske filozofije, „ki ne posreduje filozofije zadnjih sto let, ampak o njej komaj tudi informira“ ter ostaja *dogmatičen zanikovec* vsega, česar ne razume.

Najbolj ostro pa je prelomila generacija mladih z dogmatičnimi skupinami starih, ko so njeni pripadniki Peter Božič, Janko Kos, Lojze Kovačič, Marjan Rožanc, Dominik Smole, Veno Taufer in Dane Zajc izstopili iz Društva slovenskih književnikov, ker le-to ni hotelo sprejeti med svoje člane Tarasa Kermaunerja. Tudi v Slodnjakovi aferi kompromitirani dogmatist Kastelic (med vojno je pripadal neki čisto drugi politični skupini!) ga je ostro napadel in ožigosel, da je negativno delujoča oseba. Nemogoče razmere v Društvu, togost odbora, v katerem imajo večino dogmatisti (*Anton Ingolič, Matej Bor, Ivan Potrč, France Bevk, Mira Miheličeva, Mitja Mejak, Tone Pavček, Lojze Krakar* (?), Janez Menart, *Jože Košar, Vladimir Kralj*), so književnike iz kroga Perspektiv prisilile, da so izstopili iz Društva in nameravajo ustanoviti tudi formalno lastno kulturno institucijo, kolikor bodo razmere to dopuščale. Seveda zopet ni vzrok tega izstopa dogmatistični odbor, nemogoče razmere, primer Tarasa Kermaunerja ali samo trenja med stari in mladimi (saj se skupina okoli Perspektiv bori tudi z lastnimi vrstniki in s skupino v Mladih potih), temveč hude ideološke razlike med marksisti in le-to revizionistično skupino, ki je v resnici predstavnik večine sodobnih slovenskih mladih izobražencev in je reprezentančna (kljub nekaterim pojavom nihilizma, neutemeljene abstraktnosti in deformizma) tudi v celotnem jugoslovanskem smislu.

Revija je nedavno natisnila zanimivo, a zelo nihilistično in pesimistično pesniško dramo Daneta Zajca „Otroka reke“ in lepo, moderno pravljico v pesmi Gregorja Strniša („Samorog“). Posegla je tudi v aktualno nacionalno polemiko med Čosičem in Pirjevcem ter ovrgla obenem Čosičev aspekt enotnosti in nedeljivosti ter Pirjevčev naziranje o manifestaciji zgodovinskega subjekta-naroda; problem naroda je skušala urejevati „dialektično, v razvojnem procesu, akcijsko in družbeno“, v smislu ohranjanja in pridobivanja narodne suverenosti, v vključevanju naroda v širšo državno oziroma svetovno človeško občestvo. Take in podobne teze je mogoče različno tolmačiti in so mnogim trn v peti. Boris Majer je Perspektive že označil za naslednico osovražene Revije 57, pa tudi Matjaž Kmecl se je razpisal o tem v listu študentov Tribuna (1962, št. 8, 9) v članku „O humanističnih koncepcijah v sodobni slovenski književnosti“, da ne upoštevamo še nekaterih drugih.

Ceprav sta skupina in njena revija v vedno večji nemilosti in se je revija morala preseliti iz tiskarne Dela v za-
kotno železničarsko tiskarno, bi tudi njen konec ne pomenil prenehanja vedno ostrejših trenj med stari in mladimi, med dogmatisti in avantgardisti (čeprav se za vsem skriva še nekaj več, kot zgolj nasprotja med dvema generacijama!). Ta trenja bodo v vedno bolj reakcionarnih ukrepih vodilnih krogov prej ali slej izbruhnili v pojačani in mogoče absurdni jakosti ter popeljala slovensko kulturo v nove, danes še mnogokdaj niti slutene variacije in perspektive.

L. Detela

SLOVENSKE ZNANSTVENE IN POLJUDNOZNANSTVENE REVIJE

Anketa je ugotovila, da je v Sloveniji izhajalo leta 1960 —66 znanstvenih, poljudnoznanskih in strokovnih časopisov. Kategorije niso razdelili v bolj določene zvrsti, ker večina časopisov ima hkrati znanstveni in poljudnoznanski in strokovni značaj.

Družbenim vedam (v ta razpol spada tudi humanistične vede, kakor jih imenujemo izven območja marksističnih diktatur), je posvečenih 29 časopisov, 19 jih obravnava naravoslovne in 18 tehnične stroke.

Po sedem časopisov imajo na razpolago medicina, ekonomija in sorodne vede, zgodovina in arheologija, po šest agronomija in gozdarstvo. Ni pa nobene posebne revije za filozofijo, sociologijo in psihologijo.

V nakladi do 2000 izvodov izhaja 42 časopisov, ostalih 24 pa v večji. Najnižjo naklado izkazujejo časopisi pretežno strogo znanstvenega značaja, vendar tudi med njimi nekateri dosegajo 3000 izvodov in jih celo presegajo.

Nekatere revije izhajajo v slovenščini in v srbohrvaščini: Pro medico (slovenska izdaja 2000 izvodov, srbohrv. 14.000), Elektrotehniški vestnik (2000, 1600), Automatika (2000, 2400).

Največja naklada je poljudnoznanskih časopisov: Otrok in družina (17.000), Življenje in tehnika (13.000), Lovec (11.000), Prometni vestnik (7.500), Proteus (naravoslovje) (6.900).

Prevladujejo mesečniki in trimesečniki. Rednost izhajanja je nezadovoljiva, le redki izidejo redno v napovedanem roku. Kriva je preobremenjenost tiskarn. Predlagana je tiskarna za zgolj znanstvene tiske.

Več kot polovico zalagajo strokovna društva ali zveze strokovnih društev, ostale sindikati, šolski inštituti, muzeji, upravni organi in podjetja. V letu 1960 so stroški za znanstveno in strokovno časopisje znašali 260.000.000 din. Z naročnino in s prodajo je bilo kritih 100 milijonov, za ostanek so bile potrebne subvencije. Sklad LR Slovenije za pospeševanje založništva je subvencioniral 26 časopisov.

82 odstotkov časopisov je začelo izhajati po 1945. Nekatere revije nadaljujejo zelo staro tradicijo: Sodobna pedagogika je 1950 nasledila pedagoško revijo Popotnik, ki je začel svojo vrsto 1880. Planinski vestnik je prvič izšel 1895, Slovenski čebelar 1898. Narodni muzej je prve publikacije izdal 1830. Tudi Slovenski pravnik, ki je izhajal najprej v letih 1870 do 1872, potem pa zdržema od 1881, ima nadaljevalca. Ni pa komunistični režim dovolil obnove najstarejši slovenski glasbeni reviji: Cerkvenemu glasbeniku (izhajal zdržema od 1878). Bolj je razumljivo, da ideološka diktatura ne dopušča revije, ki bi nadomestila Ušeničnikov čas, ki po svojih prednikih more pokazati na kontinuiteto od leta 1888 kot sicer nobena slovenska znanstvena revija. Menda si Stanko Cajnk ne domišlja, da jo je nadomestil s progresistično Novo potjo?

SLOVENSKA KULT. AKCIJA se je preselila. Njen novi naslov je: Slovenska kulturna akcija, Castelli 371, Ramos Mejía, Buenos Aires, Argentina. — Novi prostori so v bivši pevski sobi tako imenovanega „sanatorija“.

DARUJE ZA TISKOVI SKLAD!

— Nov kitajski prevod Cervantesovega Don Kihota je napravil v Barceloni kitajski knjižni založnik Pedro Tsi Chih Ping in sicer v vsej naglici v osmih mesecih z namenom, da postavi svoj novi prevod proti nedavno izišlemu kitajskemu prevodu v Ljudski republiki Kitajski, kjer je Don Kihot prikazan kot navdušen komunist, prav tako kot ga prikazuje prejšnja ruska prestava v Sovjetiji.

— Skupina arheologov okrožnega muzeja v Zeleni Gori je pred kratkim zaključila raziskovanja v Bialkovem pri Lubskem, kjer so odkrili 31 grobov iz časov 900 do 700 let pred Kristusom. Stvari, ki so jih dobili v teh grobovih — keramika, ogrlice, obročki, zapestnice itd. — pričajo o pripadnosti teh grobov dobi, ki jo poljska znanost prišteva k praslovanski lužiški kulturi.

— V Ljubljani so v muzeju odprli mednarodno razstavo „Umetnost alpskih Ilirov in Venetov“. Gradivo za razstavo so prispevale tri države in sicer Italija, Avstrija in Jugoslavija. Med najlepšimi primerki je svetovno zna-

UMETNINA NAJ IZPRICUJE DUHA V VAŠEGA DOMA

Zvestoba slovenstvu preveva vero, ki veje po naših domovih. Povsod želimo, da nas spremljajo spomini, ki nas vežejo na domovino. Med nami žive umetniki, ki ustvarjajo iz tega duha zvestobe, se ohranjajo poslanstvu, ki ga naj naša navzočnost v svetu opravi tudi na umetniškem in kulturnem polju. Slovenska umetnina v naših domovih bo tedaj krepila in potrjevala ljubezen, s katero hočemo služiti temu idealu.

17. AVGUST — JE TU!

KUPI ŠE SREČKO — V ZADNJEM TRENUTKU!

Cena \$ 100.—

DOBIŠ JO PRI POVERJENIKIH SLOVENSKE
KULTURNE AKCIJE

TUDI ŠE PRED ŽREBANJEM
V SLOMŠKOVEM DOMU.

(Nadaljevanje s 1. strani.)

— izrazi, ki niso toliko znak kulture — za katere velikost ali majhnost nismo vedno prav mi sami zaslužni ali krivi — ampak predvsem znak našega ponižujočega odnosa do ustvarjalnega dela drugih.

Potem ko smo videli zamotan sodobni film, gremo vase, ali ga predebatiramo, vprašamo estete in moraliste za njih mnenje. Ko gradimo hišo in se nam pri stopniščni vijugi delo ustavi, povprašamo prijatelja-gradbenika, kako in kaj. Mirno — in ne da bi se pri tem norčevali iz njega. Ko gledamo nek aparat v trgovini in ker je čuden (pred desetletji takih ni bilo), prav ponižno pustimo, da nam uslužbenec razloži, kako je s stvarjo in zakaj.

Pri gledanju slik, poslušanju glasbe ali pri branju nove knjige, ob kateri se morda ne znajdemo, pa nam niti na misel ne pride, da morda *nam kaj manjka*, če ne moremo dobiti stika z umetnino. Čisto mirno in z veliko samozavestjo dajemo definitivne in dostikrat norčave sodbe o delu in o ustvarjalcu.

Ali je tak naš negativni odnos do moderne umetnosti res samo posledica premajhne „tehnično umetniške izobrazbe“, kakor trdijo naši umetniki, poudarjajoč, da ljudje niso krivi, saj so naši domovi in naše šole, kar se likovne in glasbene vzgoje tiče, bili skrajno primitivni? Ali pa je iskati vzroka morda bolj v tistem našem večnem teženju po izenačevanju, ko nas podzavestno moti, če imajo drugi drugačen okus, sensibilitet, prepričanje, zanimanje kakor pa mi?

Bolj kot pri umetnikih („ki bi svoje delo morali publiki razložiti“) je iskati rešitev tega problema, ki ni lahek, v nas samih. Razlage si dostikrat namreč ne znamo pa tudi — ker je pot k razumevanju dolgotrajna — nočemo poiskati. Vendar kdor jo pošteno želi, jo bo našel. Ne pri likovnih umetnikih, ki se včasih ne znajo izraziti v jeziku, ki bi nam bil jasen, ampak ob branju, študiju ocen, ob razmišljanjih, ob stalnih obiskih razstav, ob knjigah, posebno še takih, ki so bile napisane, da človeka vpeljejo v nove pokrajine še neznanih estetskih užitkov.

Nekaj takih „kako in zakaj iz likovne umetnosti“ bo skušal nakazati prihodnji kulturni večer.

na „vaška situla“, ki so jo bili našli v Vačah pri Litiji v Sloveniji.

— V Zagrebu je umrl režiser dr. Branko Gavella v starosti 71 let. Po gimnazijskih študijah je šel študirat filozofijo na univerzo na Dunaju, toda kmalu ga je zajelo gledališče in je postal režiser mednarodnega slovesa. Več let je sodeloval tudi v Ljubljani, kjer je bil tudi profesor na Akademiji za gledališko umetnost. Zadnja leta je bil rektor Gledališke akademije v Zagrebu.

— Italijanska gledališka skupina Eduarda de Filippa je šla gostovat v Moskvo. Na poti tja je gostovala v Varšavi, kjer je žela velik uspeh.

— Prof. dr. Janko Lavrin, slavist, ki je deloval na angleških univerzah in je sedaj upokojen, je obiskal Ljubljano ter izjavil, da pripravlja v Londonu novo izdajo Prešernovih pesmi v angleščini, ker so dosedanje že pošle. Znana nemška založba Rowolt v Hamburgu je izdala Lavrinovo razpravo o Tolstoju v nakladi 40 tisoč izvodov. Knjiga je bila kmalu razprodana. Za isto založbo pripravlja Lavrin študijo o Dostojevskem.